

Förordning om statistik över makroekonomiska obalanser

Finansdepartementet

2013-07-12

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 342

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillhandahållande av och kvaliteten på statistik för förfarandet vid makroekonomiska obalanser

Sammanfattning

Förordningen fastställer de regler som styr hur de statistiska uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser tillhandahålls. Reglerna gäller sammanställning, kvalitetsövervakning och publicering av indikatorerna i resultattavlan för makroekonomiska obalanser.

Regeringen anser att förslaget syftar till att undvika onödigt merarbete för medlemsstaternas statistikmyndigheter bör kommissionen dock samordna dokumentationskraven för statistik i föreliggande förslag med dokumentationskrav i andra EU-rättsakter.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den politiska bakgrunden till förslaget är att den ekonomiska styrningen i unionen ska förbättras. Jämte unionsstrategin för tillväxt och sysselsättning, den europeiska planeringsterminen för samordningen av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och stabilitets- och tillväxtpakten för korrigering av alltför stora underskott i den offentliga sektorns finanser finns det ett behov av att upptäcka, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser.

För detta ändamål fastställdes i förordningen (EU) nr 1176/2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser detaljerade

regler för tidig upptäckt, förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser som uppstår eller kvarstår inom euroområdet och EU. Förfarandet vid makroekonomiska obalanser och dess resultatavla med indikatorer kräver en effektiv övervakning av den statistiska kvaliteten på indikatorerna och de underliggande statistiska uppgifterna.

Vid Ekofin-rådets möten den 8 november 2011 och den 13 november 2012 framhölls hur viktigt det är att ha tillgång till aktuell statistik av högsta kvalitet som kan tas med i resultatavlan för att förfarandet vid makroekonomiska obalanser ska vara trovärdigt. Kommissionen (Eurostat) uppmanades att ta alla nödvändiga initiativ för att garantera ett tillförlitligt förfarande vid sammanställningen av statistiken samt en ständig förbättring av de underliggande statistiska uppgifterna.

Kommissionen presenterade sitt förslag den 7 juni 2013.

1.2 Förslaget innehåll

Syfte

Förordningen fastställer reglerna för tillhandahållandet och kvalitetsövervakningen av statistiska uppgifter som sammanställs och rapporteras in enligt förfarandena för att upptäcka makroekonomiska obalanser samt för att förebygga och korrigera alltför stora makroekonomiska obalanser inom unionen. Förordningen ska tillämpas på uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser som medlemsstaterna sammanställer och rapporterar in.

Inrapportering av uppgifter till kommissionen

De uppgifter som är av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser som ska rapporteras in av medlemsstaterna ska omfatta föregående år och de tidigare nio åren.

Kvalitetsrapporter

När medlemsstaterna rapporterar in uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser ska de till Eurostat sända information som visar hur dessa uppgifter beräknas, inbegripet eventuella förändringar i källor och metoder, i form av en kvalitetsrapport. Kommissionen ska anta genomförande akter för att ange formerna för kvalitetsrapporterna och deras struktur och frekvens. Om det råder tvivel om det korrekta genomförandet av bestämmelserna om sammanställning och inrapportering av uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser, ska den berörda medlemsstaten begära ett förtydligande från Eurostat. Kommissionen ska utan dröjsmål behandla ärendet och meddela sitt förtydligande till den berörda medlemsstaten, till den relevanta expertgruppen för makroekonomisk statistik som inrättats av kommissionen, till övriga medlemsstater och till allmänheten.

Kvalitetsbedömning

Eurostat ska regelbundet bedöma kvaliteten på de uppgifter som är av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Kvalitetsbedömningarna ska utföras i enlighet med de statistiska principer som fastställts i förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt tillhandahålla Eurostat de uppgifter och den information som krävs för kvalitetsbedömningen av uppgifterna. Eurostat ska varje år bedöma medlemsstaternas uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser, med stöd av den relevanta expertgruppen för makroekonomisk statistik.

Förteckningar över källor och metoder

Medlemsstaterna ska till Eurostat inrapportera en fullständig och aktuell beskrivning av de källor och metoder som används för att sammanställa deras uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

Kontrollbesök i medlemsstaterna

Om Eurostat identifierar problem, särskilt i samband med kvalitetsbedömningen, får den besluta att göra kontrollbesök i den berörda medlemsstaten. Syftet med sådana kontrollbesök ska vara att göra en fördjupad utredning av kvaliteten på uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

Eurostats tillhandahållande av uppgifter

Eurostat ska tillhandahålla de uppgifter som används vid förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Eurostat får reservera sig mot kvaliteten på en medlemsstats uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Eurostat får ändra uppgifter som medlemsstaterna rapporterar in och lägga fram de ändrade uppgifterna och en motivering till ändringen, om det är uppenbart att de faktiska uppgifterna som medlemsstaterna rapporterat in inte uppfyller kraven i artikel 3.2.

Sanktioner vid manipulation av statistik

Rådet får, på förslag av kommissionen, besluta att ålägga en medlemsstat böter om den uppsåtligt eller av grov oaktsamhet lämnar felaktiga uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Böterna ska vara effektiva och avskräckande samt stå i förhållande till den karaktär, det allvar och den varaktighet som lämnandet av felaktiga uppgifter har. Bötesbeloppet får inte överstiga 0,05 % av den berörda medlemsstatens BNP. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på bl.a. närmare kriterier för att fastställa bötesbelopp.

Sanktionernas art och budgetfördelning

Sanktionerna ska vara av administrativ karaktär. De böter som drivs in ska utgöra sådana andra inkomster som avses i artikel 311 i fördraget och ska avsättas till unionens budget.

Befogenhet att anta delegerade akter ska ges till kommissionen för en period av tre år. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden av tre år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, om inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig det.

Omröstning om sanktioner

När det gäller beslut att ålägga en medlemsstat böter, ska rådet agera utan att beakta den berörda medlemsstatens röst i rådet.

Allmänna bestämmelser

Kommissionen ska biträdas av kommittén för det europeiska statistiksystemet. Kommissionen ska senast den 14 december 2014 och därefter vart femte år se över tillämpningen av den här förordningen och rapportera resultatet till Europaparlamentet och rådet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Förslaget väntas inte innebära någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget kan komma att öka belastningen på statsbudgeten. Eventuella ökade kostnader ska finansieras inom nuvarande ekonomiska ramar.

Enligt kommissionen behövs ytterligare resurser för att uppfylla de höga kvalitetskraven för uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser i linje med kommissionens standarder som lagts fram i meddelandet KOM (2011) 211 om en effektiv kvalitetsledning för den europeiska statistiken. Enligt kommissionen behövs 21 tjänster (12 tjänster och nio externa personer) för de uppgifter som det krävs att Eurostat utför. Kommissionen kommer dessutom att behöva stöd av experter från medlemsstaterna i samband med de kontrollbesök för förfarandet vid makroekonomiska obalanser som nämns i förslaget och delar kostnaderna för detta med medlemsstaterna. I detta stöd ingår de nationella experternas särskilda sakkunskap och erfarenheter vid kontrollbesök i andra medlemsstater, bland annat så att det ges fullständig insyn i systemet. Enligt kommissionen är det i det här skedet svårt att exakt ange hur kommissionens kostnader kan finansieras och att göra en exakt uppskattning av dessa, i synnerhet eftersom man kommer att söka alla möjligheter till synergieffekter med Eurostats kontrollbesök inom närliggande områden.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning kommer det främst att krävas ett nära samarbete med medlemsstaternas statistikmyndigheter i syfte att förbättra kvaliteten på de uppgifter som är av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser och de underliggande statistiska uppgifterna. Det förutses inga ytterligare mekanismer för insamling av uppgifter. Om ett solitt och rättsligt bindande kvalitetsövervakningsförfarande inte skulle antas skulle, enligt kommissionen, inte kvaliteten och jämförbarheten av uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser garanteras. Detta kan i sin tur påverka trovärdigheten och effektiviteten hos förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att förslaget syftar till att säkra kvaliteten i de makroekonomiska och finansiella statistikuppgifter som ingår i den resultattavla med indikatorer som är viktig för att upptäcka makroekonomiska obalanser.

Förslaget innebär att medlemsstaterna ska rapportera in uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser till Eurostat. Samtidigt ska en kvalitetsrapport sändas in med information som visar hur dessa uppgifter beräknas, inbegripet eventuella förändringar av källor och metoder. Liknande dokumentationskrav för statistik finns redan i exempelvis rådets förordning (EG, EURATOM) nr 1287/2003 om harmonisering av bruttonationalinkomsten till marknadspris (BNI-förordningen) och rådets förordning (EG) nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (EDP-förordningen). För att undvika onödigt merarbete för medlemsstaternas statistikmyndigheter bör kommissionen samordna kraven på dokumentation i föreliggande förslag med dokumentationskrav i andra EU-rättsakter.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Statistiska centralbyrån (SCB) anser att förslaget har ett gott syfte med en kvalitetssäkring av den ekonomiska statistiken som ligger till grund för indikatorerna för makroekonomiska obalanser. Den ansats som föreslås är

ambitiös och har en optimistisk agenda. En jämförelse med EDP-arbetet visar att det, beroende på att den underliggande ekonomiska strukturen är olika i medlemsstaterna, tar tid att bygga upp kompetens både på Eurostat och i medlemsstaterna vad gäller samordning av metoder, val av källor och förståelse av hur statistiken ska tolkas. Samtidigt innebär förslaget att mycket av det kvalitetsarbete som redan genomförs hos medlemsstaterna inte tas till vara. SCB anser att förankringsarbetet hos medlemsstaternas statistikbyråer inte har genomförts i tillräcklig utsträckning. SCB bedömer att förslaget innebär en betydligt ökad arbetsbörda och ökade kostnader för såväl Eurostat som medlemsstaterna. SCB anser även att det är viktigt att kommissionen samordnar kraven på kvalitet och dokumentation i den föreslagna förordningen med andra relevanta och gällande författningar som styr kvalitet och dokumentation.

Riksbanken välkomnar initiativet till att åtgärder vidtas för att förbättra kvaliteten på viktiga statistiska variabler. Ett effektivt sätt att uppnå detta är att utgå från befintliga kvalitetsövervakningsförfaranden som finns inom de olika statistiksystemen (det europeiska statistiksystemet, ESS och det europeiska centralbankssystemet, ESCB). I de fall där man behöver förstärka och förbättra kvalitetsprocesserna, anser Riksbanken att ett nära samarbete mellan de olika statistiksystemen är nödvändigt.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med både subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

När det gäller subsidiaritetsprincipen avser förslagets mål inte ett område där Europeiska unionen är ensam behörig, men det kan heller inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna.

Medlemsstaterna kan inte uppfylla de avgörande kvalitetskraven om det inte finns en tydlig europeisk ram, t.ex. EU-lagstiftning om ett gemensamt kvalitetsövervakningsförfarande för uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

Förslagets mål kan bättre uppnås på EU-nivå genom en akt på europeisk nivå, eftersom endast kommissionen kan utarbeta och genomföra ett harmoniserat kvalitetsövervakningsförfarande på EU-nivå för uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Ett framgångsrikt

genomförande av detta förfarande kräver dock, enligt kommissionen, ett nära samarbete med medlemsstaternas statistikmyndigheter, avseende såväl de uppgifter som har betydelse för förfarandet som de underliggande statistiska uppgifterna. Europeiska unionen kan därför, enligt kommissionen, vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget.

I fråga om proportionalitetsprincipen går förordningen, enligt kommissionen, inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med förordningen. Den specificerar inte någon mekanism som varje medlemsstat ska tillämpa på insamling av uppgifter av betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser och dubblar inte heller befintliga förfaranden. Förordningen föreskriver enbart ett system för kvalitetskontroll av sammanställning, inrapportering och publicering av resultatavlestatistik och andra uppgifter som har betydelse för förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

Den rättsakt som föreslås är en förordning från Europaparlamentet och rådet. En förordning är, enligt kommissionen, att föredra eftersom den ger samma lagstiftning i hela EU och medlemsstaterna inte kan välja bort någon del av rättsakten. En förordning är direkt tillämplig, vilket innebär att den inte behöver införlivas i nationell rätt. Valet av förordning som regleringsform överensstämmer med andra rättsakter om europeisk statistik som antagits sedan 1997.

Regeringen gör ingen annan bedömning än kommissionen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik. Beslut kan förväntas under 2014.

4.2 Fackuttryck/termer

- Delegerad akt – akt antagen av kommissionen med delegerad befogenhet.
- Delegerad befogenhet – Befogenhet som delegeras från lagstiftaren (Europaparlamentet och rådet) till kommissionen, regleras i artikel 290 EUF-fördraget. Delegerad befogenhet kan endast tillämpas om befogenheten härleds från en lagstiftningsakt. Den delegerade befogenheten kan endast tillämpas på akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av den lagstiftningsakt den är knuten till.